

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izven nedej in praznika. — Inzerati do 80 peti 2— Din, do 100 vrst 2.50 Din, večji inzerati peti vrsta 4— Din. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej.

Slovenski Narod velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravištvu: Knaifova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knaifova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Danes popoldne ali zvečer dobimo novo vlado

KDK je odklonila vabilo g. Vukičević. — Radikali in demokrati bodo sestavili provizorično vlado. — Zaključna pogajanja. — Vprašanje notranjega ministra še ni rešeno.

Beograd, 17. februarja. Včeraj popoldne je prišlo v razvoju situacije do popolnega preokreta. Po večdnevni brezuspešni poskusih in naporih, da razcep demokratski klub, zlasti pa razbije Kmečko-demokratsko koalicijo, je g. Vukičević končno uvidel, da je njegovo prizadevanje brezupno. Ko tudi njegov predlog z dr. Korošcem kot notranjim ministrom ni našel pričakovane odmeva v demokratskih krogih, je končno kapituliral in na včerajšnjem popoldanskem sestanku z g. Davidovičem izrazil željo, da bi vstopila v vlado tudi Kmečko-demokratska koalicija. Ker je znano, da je g. Davidović že ponovno stavil g. Vukičeviću to zahtevo, kakor tudi, da je g. Vukičević sicer želel sodelovanje HSS, dosledno pa odklanjal SDS, je vzbudila ta preokret v političnih krogih razumljivo senzacijo in z največjim zanimanjem je vsa politična javnost pričakovala nadaljnega razvoja dogodkov.

Ponovno vabilo Kmečko-demokratski koaliciji

Na včerajšnjih dolgotrajnih in ponovnih konferencah med gg. Davidovičem in Vukičevićem na eni in gg. Davidovičem in Pribeževićem na drugi strani pa ni prišlo do sporazuma, ker KDK slejkoprej stoji na stališču, da je sodelovanje med njo in g. Vukičevićem nemogoče. G. Davidović si je tekom včerajšnjega popoldneva zelo prizadeval, da bi KDK to svoje stališče revidirala. Poslanski klub KDK je imel zvečer sejo na kateri je soglasno odobril poročilo g. Pribeževića. Tudi radikalski in demokratski poslanski klub sta imela po snočnem sestanku svojih šefov krajše seje, na katerih pa ni prišlo do nikake odločitve.

Včerajšnja kandidatura dr. Korošca za notranjega ministra je spričo tega preokreta stopila popolnoma v ozadje. Demokrati na to kandidaturu še niso pristali, in je odločitev odgojena na danes. Pričakuje se, da dospe danes v Beograd tudi Stepan Radić, na kar bo g. Davidović še enkrat poskusil, da pregovori KDK na sodelovanje.

Tako g. Davidović kakor g. Vukičević sta snoči novinarjem zatrjevala, da bo tekom današnjega dne sestavljena nova vlada bodisi potom široke koalicije, bodisi z obnovu prejšnje koalicije z nekaterimi osebnimi spremembami.

Začasna vlada

Beograd, 17. februarja. Ves današnji dopoldan je potekel v napetem pričakovanju nadaljnjih dogodkov. G. Vukičević in njegovi ožji sodelavci so novinarjem zatrjevali, da je dosežen z g. Davidovičem že popoln sporazum in da bo že danes popoldne sestavljena nova vlada, v kateri bodo zastopani radikali, demokrati, muslimani in klerikali. Priznavali pa so sami, da bi bila ta vlada samo začasna, da sprejme proračun, med tem pa bi se še nadalje pripravljali teren bodisi za širšo koalicijo ali pa celo za koncentracijo, v kateri bi bila zastopana predvsem tudi KDK. V demokratskih krogih so te vesti potrjevali ter povdarjali, da je z ozirom na zunanje in notranje politične razmere nujno potrebno, da se končno najde, če tudi le začasen izhod iz krize, ki se vleče sedaj že v tretji teden.

Demokratski ministri

Če tudi bo predstavljala nova vlada v bistvu obnovu prejšnje koalicije, se bodo tako na radikalski kakor na demokratski strani vršile obširne osebne izpremembe.

Od demokratov ne bodo več v vladi dosedanjí ministri dr. Kumanudi, dr. Šumeković in dr. Angelinović. Zatrjuje pa se, da je imel g. Davidović tozadevno v demokratskem klubu velike težkoče, ker se dosedanjí demokratski ministri niso hoteli prostovoljno umakniti, zlasti pa ker je g. Vukičević v ozadju še vedno skušal doseči, da ostanejo v vladi vsi prejšnji ministri. Vendar pa je očividno prodrlo stališče g. Davidovića, da

se ministri določajo v klubu, ne pa po dosednji praksi, ko je bil klub postavljen že pred izvršeno dejstvo.

Od dosedanjih ministrov ostane v vladi samo dr. Mijšković. Ker se ministrstvo za izenačenje zakonov z novim proračunom ukine, dobe demokrati po dosedanjih dispozicijah v nadomestilo ministrstvo pošt.

Ministrstvo prosvete, ki ga je doslej upravljal dr. Kumanudi, naj bi dobil g. Milan Grol. G. Davidović se je nameraval uvedbi državnih podtajnikov v poedinih važnejših resorih odločno uprli in pristal samo na to, da dobe demokrati podtajnika v notranjem ministrstvu.

Kakor se je zatrjevalo vašemu dopisniku iz demokratskih in radikalskih dobro poučenih krogov, je kandidatura dr. Korošca definitivno odstavljena iz dnevnega reda. Kot najresnejši kandidat se danes imenuje radikal Milorad Vujičić. Kot kandidati za demokratskega podtajnika v notranjem ministrstvu se imenujejo poslanci Vlačić, Slavko Dukanac in dr. Stevčić. Posl. Vlačić in dr. Stevčić pa to mesto odklanjata.

Radikalski kandidati

Tudi na radikalski strani napoveduje velike spremembe. G. Vukičević hoče izpolniti svoje obljube in dati tudi pašicevcem zastopstvo v vladi. Zato bodo odpadli dosedanjí radikalski ministri Vlakjo Kocić, Obradović in dr. Dušan Subotić. Zatrjuje se, da prevzame ministrstvo ver pašicevcem Miša Trifunović. Glede ostalih radikalskih osebnosti, ki bi na novo stopile v vlado, še ni ničesar določenega, in se vrše v klubu še takozvana posvetovanja.

Tudi dr. Spaho bi imel izpasti iz vlade in bi ga zamenjal dosedanjí predsednik muslimanskega poslanskega kluba dr. Hrasnica. Za slučaj pa, da bi dr. Spaho ostal v vladi, bi dobil finančno ministrstvo, ker se namerava tudi dr. Bogdan Marković umakniti. Glede

800.000 kovinarjev bo v Nemčiji brez kruha

Če ostanejo prizadevanja za dosego sporazuma v nemški kovinski industriji brezuspešna, bo v sredo izprtih 800.000 kovinskih delavcev.

Berlin, 17. februarja. Snoči se je vršila pod predsedstvom ministra za delo dr. Brauns konferenca delodajalcev in delojemalcev kovinske industrije. Na včerajšnji konferenci ni prišlo do sporazuma. Minister dr. Brauns bo še enkrat poskušal najti kompromis. Če pa bodo ostala njegova prizadevanja brezuspešna, bo prihodnjo sredo izprtih 800.000

kovinskih delavcev, s čemur bo več milijonov ljudi brez kruha. To bo eno največjih izprtij po svetovni vojni v Nemčiji.

Moškva, 17. februarja. Predsedstvo ruskih strokovnih organizacij je nakazalo 10.000 zlatih rubljev za podporo nemških kovinskih delavcev, ki so v stavki.

Strahovita nesreča v Newyorku

Pri gradbi podzemeljske železnice se je sesedla zemlja in porušila tri velike stavbe. — Pod ruševinami je pokopanih nad 200 delavcev.

Newyork, 17. februarja. Včeraj popoldne se je na trgu pred gledališčem zgodila težka nesreča. V svrhu zgradbe podzemeljskega kolodvora so izpodkopali večji kompleks. Vслед pomankljivih opor pa se je zemlja nenadoma sesedla, vsled česar so se s strahovitim trusom porušile tri velike večnadstropne stavbe.

Radić ostane v Zagrebu

— Zagreb, 17. februarja. Dasi se je splošno pričakovalo, da bo g. Radić z ozirom na spremenjeni položaj že snoči odpoštoval v Beograd, se to ni zgodilo. Novinarjem, ki so se danes tozadevno informirali, je g. Radić izjavil, da njegovo potovanje v Beograd ni potrebno, ker KDK itak pod nobenim pogojem ne gre v Vukičevićovo vlado in bi bila vsaka nadaljna pogajanja v tej smeri prazno tratenje časa.

Seiplovo potovanje ni bilo politično?

— Dunaj, 17. februarja. Za tekoči teden sklicana seja zunanega odbora, na kateri bi imel dr. Seipel poročati o svojem potovanju v Prago, je bila odgojena. Iz tega se sklepa, da potovanje dr. Seipela ni imelo izrazito političnega značaja ter da se zlasti niso vršila v Pragi nikaka pogajanja.

zasedbe zunanega ministrstva odločitev še ni padla. I. g. Davidović in g. Vukičević se zavzemata za to, da bi obdržal ta resor še nadalje g. dr. Marinkovič.

Kdo bo notranji minister

Danes dopoldne so se posvetovanja in konference nadaljevale. Dr. Korošec je že jutraj ob 8. posetil Vukičevića v vladnem predsedstvu ter ostal pri njem celo uro. Nato je odšel g. Korošec k g. Davidoviću. Po teh konferencah se je zatrjevalo, da je dr. Koroščeva kandidatura za notranjega ministra definitivno odstavljena z dnevnega reda, ker demokrati na njo niso pristali. Kot najresnejši kandidat za to mesto se je imenoval radikal Vujičić.

Zaključna pogajanja med gg. Davidovičem in Vukičevićem

Ob 11. dopoldne sta se sestala v ministrski sobi Narodne skupščine gg. Davidović in Vukičević. Ko se je Davidović čez pol ure vračal v demokratski klub, je na vprašanje novinarjev kratko izjavil:

«Vse je ostalo tako, kakor je bilo včeraj.»

«Ali bomo danes res že dobili novo vlado?»

«Mislim, da jo bomo.»

«Ali ste pristali na kandidaturu dr. Korošca za notranjega ministra?»

«Vi hočete preveč vedeti.»

«Ali bo sedaj seja demokratskega kluba?»

«Ne, grem samo obvestiti poslance o svojem razgovoru z g. Vukičevićem.»

Kmalu nato je g. Vukičević ponovno posetil g. Davidovića ter imel z njim kratek razgovor, na kar se je vrnil v vladno predsedstvo, od koder je odšel ob 12.15 na dvor. Novinarjem, ki so ga danes spremljali na vsakem koraku, je pred odhodom v avdijenco na vsa vprašanja izjavil, da bo do večera vse gotovo. Ko so ga vprašali, ali morda že nese kralju v podpis ukaz o imenovanju nove vlade, je g. Vukičević to zanimal, češ, da gre samo poročati in da bo odločitev padla šele na popoldanskem sejah radikalskega in demokratskega kluba.

Po avdijenci g. Vukičevića, ki se je mudil v dvoru do 13., se je izvedelo, da se sestaneja gg. Vukičević in Davidović popoldne ob 3. izven Narodne skupščine, bržkone na privatnem stanovanju enega izmed obeh politikov, da sestavita definitivno listo bodoče vlade.

Seji demokratskega in radikalskega kluba sta napovedani za 5. uro popoldne

Pretresljiva rodbinska tragedija v Ljubljani

Prostovoljna smrt trgovčeve rodbine. — S plinom so se zastrupili trgovec Vatovac njegova žena in sedemletni sinček.

Kmalu po osmih jutraj je brzel danes avto reševalne postaje v drvečem tempu iz Mestnega doma proti Rimski cesti. Tako vozi in tako nervozne signale daje le, kadar gre za življenje in smrt. Prestrašeno so se ljudje umikali, nato pa se z ono značilno mešanico sočutja in radovednosti ozirali za vozom, s katerim se ne želi nihče voziti...

Slutnje so se žal obistinile v strašni meri. Kmalu se je razširila po mestu vest o pretresljivi rodbinski tragediji, ki se je zaključila ponoči na Rimski c. in zahtevala tri človeške žrtve: očeta, mater in mladega sinčka. S plinom so se zastrupili trgovec Josip Vatovac s svojo soprogo Betko in sedemletnim sinčkom Francetom.

Zasilno stanovanje v kuhinji

Na Rimski cesti št. 5 v Golobovi hiši nasproti restavracije »Mrak« je približno pred enim letom otvoril s pomočjo nekega trgovskega konzorcija malo trgovino g. Josip Vatovac, ki je bil poprej kompanion neke špecerijske trgovine v sredi mesta. V svojem novem lokalu je prodajal pred vsem špecerije, poleg tega pa tudi delikatesne izdelke in vino v zaprtih steklenicah. Lokal je majhen in prijeten in Vatovec je imel baje dobro klijentele. V trgovini mu je pomagala njegova 16-letna hčerka Valerija, kakor tudi njegova žena ga. Beti, dočim je bil 18-letni sin Joško zaposlen kot trgovski vajenec pri g. Trdini na Starem trgu.

Vatoveci niso imeli svojega stanovanja. Valerija in Joško sta prebivala in spala pri očetovi materi v Kolizeju na Gosposvetki cesti, trgovec sam, njegova soproga in 7-letni Franci pa so navadno prenočevali v kuhinji zadaj za trgovskim lokalom. Ta lokal je bil namreč nekakaj stanovanje in se je kuhinja ohranila še sedaj. Vatovec je znanec izjavljal, da tudi zato rad spi v kuhinji, da je bolj varen pred vplomom v svojo trgovino.

Grozno odkritje hčerke

Kakor vsako jutro, je prišla Valerija tudi danes par minut pred 8. uro v očetovo trgovino na Rimski cesti. Dasi je bila trgovina ob tem času navadno že vedno odprta, je bila danes še zaklenjena. Polna hudih slutenj je šla gdč. Valerija skozi glavno vežo ter odprla vrata, ki vodijo iz veže v malo predsobo. Že ko je stopila v predsobo, ji je legel na prsa dušek dim. Vsa preplašena je skočila h kuhinji, odprla vrata in onemela ob prizoru, ki si ji je nudil. Na postelji je nepremično ležal oče, na zasilni postelji, narejeni iz matraca, položene preko zabojev ob štedilniku, pa je nesrečna deklica našla mrtvo svojo ljubljeno mamo, ki je še v smrtni tesni oklepala z desno roko svojega drobnega sinčka.

Valerija je planila iz kuhinje in začela obupno klicati na pomoč.

Smrtonosni plin

Vtem hipu je prispel v trgovino ravno včeraj nastavljeni kontrolni blagajnik g. Učak, v par trenutkih pa so se zbrali tudi stanovalci Golobove hiše in drugi sosedje. Ko so zvedeli, kaj se je zgodilo, so iz bližnje Jelačinove hiše telefonirali po rešilni avto, ki je v izredno kratkem času pridrvel na Rimsko cesto. Bilo pa je že prepozno. Ko sta oba reševalca preiskala nesrečne žrtve, sta morala žal ugotoviti, da so vsi trije že mrtvi, zastrupljeni s plinom. Avto se je prazen počasi odpeljal nazaj v Mestni dom.

Med tem je bila obveščena tudi policija, ki je odposlala v trgovino svojo komisijo s policijskim zdravnikom dr. Avramovičem. Tudi ta ni mogel narediti drugega, kakor konstatirati, da je vsaka zdravniška pomoč izključena ter so vsi trije že več ur mrtvi. Odredil je samo, da preneha trupla v mrtvašnici pri Sv. Krištofu. Mestni pogrebni zavod je izvršil to nalogo okoli 10. dopoldne.

Nobenega dvoma ni bilo, da gre pri rodbinski tragediji za prostovoljno smrt Josipa Vatovca in njegove soproge, malega Franceta pa sta vzela seboj, ker ga nista hotela prenesti žalostni usodi sirote brez staršev. V kuhinjo je bil še iz starih časov napeljan

plin za razsvetljavo, ki pa je služil sneži žal tudi za drug, bolj žalosten namen.

Obupna borba z usodo

Josip Vatovac je bil pri svojih odjemalcih radi svoje dobrosrčnosti in postrežljivosti zelo priljubljen. Zadnje mesece pa so valovi gospodarske krize zajeli tudi njega in zašel je kljub razmeroma velikemu prometu v hude plačilne težkoče, ki so izvirale zlasti iz dejstva, da je začel svojo trgovino brez zadostnega lastnega kapitala. Zadnje tedne je bil Vatovac vidno otožen, zamišljen in včasih naravnost obupan. V kratkem bi moral poravnati znesek 80.000 Din, a ni vedel, kako. Skrbilo so ga trle in mučile, tako da ni imel nikjer obstanka. Zanimaril je trgovino, po celi dan ga ni bilo domu in šele pozno zvečer je prihajal spat.

Vatovecva soproga Beti se je trudila z vsem naporom in vsem požitovanjem, da bi rešila trgovino in rodbino propada. Toda tudi ona je začela obupavati. Pred dnevi je potožila gospej M., ki je kupovala v Vatovecvi trgovini:

«Gospa, gospa! Ne moremo več prenašati! Vsi se bomo končali! Usmilite se naše Valči in Joška!»

V nadaljnjem razgovoru je potožila, da si ne more več pomagati, da jih hoče nekdo za vsako ceno uničiti in da je njen mož že popolnoma obupal. Ko pride zvečer domov in se spravljajo spat, ji je že ponovno prigovarjal:

— »Beti! Odprva plin! Storiha konec tem mukam!»

Včeraj je prišla ga. Beti na dom k gospej M., ki stanuje v sosedni hiši. Po dolgem času je bila zopet enkrat srečna in vesela. Pokazala je znanki pismo nekega znanega inženjerja v Hrasniku, ki je obljubil, da bo rodbini po svoji moči pomagal in preskrbel možu službo. Vatovecva je bila zopet polna nad in poguma.

Od igre v smrt

Snoči okoli 20. je prišla ga. Beti i hišnici Golobove hiše, kjer se je igral njen Franci z domačimi otroci. Prijela ga je za roko:

— Franci, pojdiva spat!

In odšla sta v smrt...

Kaj se je proti večeru zgodilo, da se je situacija tako nenadoma spreminila, ni bilo mogoče ugotoviti. Tudi ne ve nihče, kdaj se je Josip Vatovec, ki je bil zopet ves dan odsoten, vrnil domov. Nekatere stranke v Golobovi hiši izjavljajo, da so kmalu po polnoči čule ropotanje v kuhinji.

«Pomlad prihaja, a mi gremo v hladni grob»

V kuhinji so danes jutraj našli poleg trupel nesrečne rodbine tri pisma, ki jih je snoči napisal Vatovac. Prvo je naslovljeno na Vatovecovo mater, drugi dve pa na trgovske znanke. Pismo na mater pričinja z besedami:

«Pomlad prihaja, a mi gremo v hladni grob.»

Poleg pisma so našli fotografijo z gospo Vatovecovo in njenim mlajšim sinčkom. Na zadnji strani fotografije je Vatovec še snoči s svinčnikom in tresoč pisavo napisal:

«Poljubljam ženko in Francita.»

Nesrečni Josip Vatovec je bil rojen 11. decembra 1881 v Ljubljani. Njegova soproga Beti je bila rojena 11. oktobra 1889 v Sent Lenartu na Dolenjskem. Pisala se je pred poroko Pečnik.

Pretresljiva rodbinska tragedija je izzvala v vsem mestu splošno sočutje, ki se obrača zlasti do obeh sirot, Valči in Joška. Deček je bil že v Trdinovi trgovini, ko je zvedel, kaj se je zgodilo in da je postal čez noč sirota. Zaplakal je tako obupno, da so stopile solze v oči vsem, ki so ga videli.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 0—22.92, Berlin 13.57—13.60 (13.588), Bruselj 0—7.9255, Budimpešta 9.93—9.96 (9.945), London 277.2—278. (277.4), Newyork 56.8—57 (56.9), Pariz 0—223.85, Praga 168.385—169.185 (168.785), Milan 300.65—302.65 (301.65).

Curli: Beograd 9.135, Dunaj 73.22, Berlin 124.05, Praga 15.43, Milan 27.53, Pariz 20.44, London 25.345, Newyork 519.95

Kandidatura g. Korošca za notranjega ministra

Hinavsko zgražanje »Slovenca«. — Ali bi bilo g. Korošca za ministrovanje potrebno škofovo dovoljenje. — Kaj bi imela Slovenija od imenovanja g. Korošca za notranjega ministra?

Današnji »Slovenec« piše, da pomenja kandidatura dr. Korošca za notranjega ministra »praznik slovenskega dela, praznik slovenske sposobnosti, slovenske poštenosti, slovenske državotvornosti in naše vdanosti kralju in državi«. Z ozirom na ta praznik se »Slovenec« hudo zgraža, ker sta »Slov. Narod« in »Jutro« objavila izjavo nekega demokratskega prvaka, da kandidatura dr. Korošca za notranjega ministra v demokratskih vrstah ni bila ugodno sprejeta, ker je dr. Korošec predstavnik plemenske in verske stranke, ki je v tesni zvezi s politiko Vatikana, oziroma na kratko, ker je dr. Korošec duhovnik in kot tak vsekakor ni primerna oseba za »ministra policije«. No, »Slovenec« poroča sam na drugem mestu v telefonskem poročilu, da so se včeraj razširile vesti, da so demokraciji že pristali na dr. Koroščevo kandidaturu za notranjega ministra, izkazale kot neosnovane, s čemer le potrjuje verodostojnost izjave dotičnega demokratskega prvaka.

Istočasno navaja klerikalno glasilo tudi poročilo beograjske »Reče iz Ljubljane«, po kateri se je dr. Korošec, ko se mu je ponudilo notranje ministristvo, obrnil na škofa dr. Jegliča z vprašanjem, ali bi lahko to mesto kot duhovnik prevzel.

»Slovenec« označuje to vest kot »nebotično trapasto denunciacijo«. Ne moremo vedeti, v koliko je točna, zdi se nam pa, da z ozirom na odvisnost udeleževanja duhovščine v javnem življenju od višjih cerkvenih oblasti povsem logična.

Saj je znano, da je svoječasno izjavil klerikalni poslanec Klek v Narodni skupščini, da so duhovniki le s privoljenjem škofa poslanci in da bodo poslanci ostali, dokler jim škof to dovoljuje. Nekaj sličnega je svoječasno izjavil tudi klerikalni poslanec dr. Hohnjec. In prav dobro se še spominjamo, da je pri zadnjih skupščinskih volitvah prepovedal škof dr. Jeglič kandidirati župnika Pibru na listi SKS, češ da bi to ne bilo »v interesu cerkve«. Ako morajo torej duhovniki za izvrševanje poslan-

skih poslov imeti dovoljenje škofa, je povsem naravno, da jim je to dovoljenje potrebno v še večji meri za vodstvo ministrskih poslov, ki si jih pridobijo na podlagi svojih poslanskih mandatov. Če hoče torej dr. Korošec postati minister, je naravno, da mu je za to še bolj potrebno škofovo dovoljenje kakor za poslančevanje.

Mislimo, da teh naših ugotovitev ne bo zanikal »Slovenec«, ki je ponosno naglašal, da mora biti vse javno življenje in udeleževanje posameznikov v njem v skladu s cerkvenimi nauki, ki jih predstavljajo škofje.

V ostalem pa res ne vemo, zakaj naj bi bilo imenovanje dr. Korošca za notranjega ministra poseben praznik (morda celo cerkveni?) za nas Slovence, kakor to trdi »Slovenec«. Sicer vemo, da iz avstrijskih časov, da so bili klerikali vedno dobri prijatelji policije in tudi sedaj radi kličejo na pomoč državno oblast n. pr. nad avtonomijo ljubljanske občine, vprašanje pa je, ali je nam Slovenec res policija predvsem potrebna. Če bi postal dr. Korošec n. pr. finančni minister, bi to pač nekaj pomenilo, ker bi vsaj lahko pričakovali, da bi v tem slučaju res imeli Slovenci kakor koristi, zlasti pri odmerjanju davkov, od policije pa ne moremo pričakovati zboljšanja gospodarskih in socialnih razmer, ki ga v prvi vrsti potrebujemo. Sicer pa so problemi, ki se imajo rešiti potem notranjega ministristva, najtežji v Srbiji in v južnih krajih naše države, katere dr. Korošec najmanj pozna. Upravni aparat je razmeroma še najboljši v Sloveniji, tu pa bo mogoče dr. Korošec kot intrinzičen strankar samo škodovati. Da bi šef SLS delal v smislu depolitizacije naše uprave, pač ne bo nihče verjel, kdor pozna klerikalno strankarsko nestrpnost, ki v celi državi menda nima enake.

V ostalem pa je tudi točno, da bi ostal dr. Korošec tudi v bodoče eksponent radikalov in g. Vukičević je prav dobro vedel, zakaj je postavil dr. Korošca za kandidata za notranjega ministra.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Razmesarjeno truplo ob železniški progi. — Krvav pretep med delavci. — Dvoboj na cesti. — Razbojniški napadi ob rumunski meji.

Na progi med Varaždinom in Čakovcem pred železniškim mostom čez Dravo so našli razmesarjeno truplo odraslega moškega. Truplo je bilo brez glave, kolesa lokomotive so jo odrezala in se je zatrikla po nasipu navzdol kakih 15 m daleč od proge. Truplo je bilo strašno razmesarjeno, zlasti na prsih. Uvedli so preiskavo in dognali, da je imela lokomotiva vlaka, ki prihaja jutraj ob 5 uri iz Čakovca v Varaždin, okrvavljena kolesa. Truplo je ležalo več ur na progi, kajti našli so ga po devetih urah dopoldne. Sumilo se je tudi, da je bil izvršen strašen zločin. Na mesto je prišla sodna komisija in po dolgem preiskavanju ugotovila, da je nesrečnejši sam šel v smrt. K progi so vodile vidne stopinje samomorilca, do čim ni bilo opaziti, da bi nekdo drugi šel hodil ob progi. Šele drugi dan po grozni najdbi so ugotovili identiteto neznanega samomorilca. Bil je to seljak Ivan Zlatarac iz Sandorovca, star 23 let. Kakor so pripovedovali njegovi sosede, je bil Zlatarac že del časa očividno razburjen, najbrž zato, ker je moral sosed plačati za njega dolg 3000 Din. Ker ni mogel nikjer dobiti posojila, je obupal in šel prostovoljno v smrt. Ko je komisija ugotovila, da je Zlatarac izvršil samomor, so njegovo truplo prenesli iz proge v mrtvašnico. Naslednji dan so prišli seljaki iz Sandorovca z vozom in truplo odpeljali na tamošnje pokopališče.

Na Klančecu v Zagrebu je že dolgo stanoval zidarski pomočnik Tomo Mavrič. V isti sobi z njim so stanovali tudi delavci Andrija Golac, Mato Gašparović, Mihovil Borc in Ivan Crnić. Začetkom tega meseca je Marija Sever odpovedala zidarskem sobo, ker niso plačevali najemnine. Delavec Golac se je nato sporazumel z gospodinjjo, ki je privolila, da so delavci ostali v sobi razen Ivana Crniča, ki naj bi se izselil, ker ima vedno opravka z nekimi »dijevčurami«. Po odpovedi stanovanja se je Crnić vrnil dvakrat, vzel nekatere stvari in zopet odšel. Včeraj je zopet prišel v sobo s svojim tovarišem Muševićem. V sobi je ležal na postelji Tomo Mavrič. Med obema je nastal prepir, zaradi neklih stvari, ki jih je Crnić našel razmetane po tleh. Med pretepom je Crnić potegnil nož in navalil na Mavriča. Ta se je kmalu zgrudil zaboden na večih krajih nezavesten na tla. Poklicali so rešilno društvo, ki je odpeljalo težko ranjenega Mavriča v bolnico. Zdravniki so ugotovili, da je dobil dva vbodljaja v prsa, dva v nadlakti in enega v levo ramo. Med pretepom je čakal na hodniku Crničev tovariš Mušević. Na klice na pomoč je vstopil v sobo in je s palico začel udrihati po ranjenem Mavriču. Mavričovo stanje je zelo težko, ker ima ranjena tudi pljuča. Ivan Crnić in Nikola Mušević sta bila aretirana in izročena sodišču.

Iz Velikega Bečkereka poročajo, da se je tni vozil trgovec Marcel Braun z avtom iz Bečkereka v bližnji kraj Elimir. Približno na pol poti med Bečkerekom in Elimirjem se je trgovcu nenadoma avtomobil ustavil, zaradi majhnega defekta v motorju. Trgovec je avto spravljal zopet v red in hotel nadaljevati vožnjo. Tedaj mu je pa zapri cestno voz posestnika Ace Davidova iz Tarasla. Davidov in Braun sta bila že dolgo sprta. Zato je Davidov izbral priložnost in zastavil s svojim vozom trgovcu pot. Trgovec je kričal na vse grlo in grozil, toda pomagalo ni. Davidov se je razjezil, krepko je zaklel in odrihal z bičem po trgovcu. Končno se je trgovec zmušnil s svojim avtom in oddal se dva strela proti nasilnemu poljedelcu. K sreči ni pogodil Davidova, ki je med tem tudi že poglodal svoja koluta in odpiral proti domu. Trgovec Braun in Davidov sta prijavila incident oblastim, ki so uvedle preiskavo tako, da bo imel nenavaden dvoboj med trgovcem in poljedelcem še težje posledice.

Razmere ob jugoslovensko-rumunski meji postajajo vedno neznosnejše. Razbojniški napadi se množijo zlasti od kar je bilo amnestiranih precej kaznivcev. Na naše ozemlje se pa zatekajo zadnje čase rumunski vojni begunci, ki po našem ozemlju ropajo in morijo. Zločini se tako množijo, da so se naše obmejne straže sporazumele z rumunskimi in lovijo sedaj skupaj vojne begunce. Lov je imel nepričakovan uspeh. Patrulje so ulovile najnevarnejšega člana roparske bande Franca Gika. Mož je zelo molčel in noče izdati imen svojih tovarišev. Gik je vojni begunc in član roparske družbe, ki jo tvorijo Madžari, Nemci in Rumuni. Ropali so potnike in blago prodajali v Beogradu ali pa v Temišvaru. Vsi roparji imajo potne liste in jih zato naše in rumunske oblasti niso mogle izslediti. Te dni je razbojniška tolpa izvršila dva napada. Selski gazda Gligor Jepura iz Kavna se je vozil proti rumunski meji. Blizu meje je srečal 3 razbojnika, ki so mu vzeli listino z 8000 Din, ga zvezali in vrgli v cestni jarek, ter se z njegovim vozom odpeljali. Ista tolpa je naslednji dan vdrla v stanovanje bogatega seljaka Džorža Vesica. Roparji so oboroženi obkolili seljaka in mu zagrozili s smrtjo, če jim ne izroči vsega denarja. Prestrašeni seljak jim je izročil 23.000 Din. Orožniki upajo, da bo vjeti razbojnik Gik izdal imena svojih drugov in bo mogoče izstreliti nevarno roparsko tolpo.

Knjige, brošure, časopise, vsakovrstne tiskovine za društva, posetnice, osmrtnice itd. izdajamo lično in ceno
Narodna tiskarna v Ljubljani

Fuzija obeh učiteljskih organizacij

Edinstvo se zopet združi z UJU.

Že več mesecev so se vršila naporna pogajanja za sporazum med obeh učiteljskimi organizacijama, UJU in »Edinstvom«. Vlogo posrednika je z uspehom vršil zlasti g. Engelbert Oangl, ki mu je naposled bilo dano zadoščenje, da je bil sporazum perfektuiran. »Edinstvo« se bo v smislu tega dogovora z vsemi svojimi sreskimi društvi in člani zopet združilo z UJU, ki bo odslej združevalo v svojih vrstah vse učiteljske Slovenije.

Svečane operne predstave na prostem v Ljubljani

Ideja svečanih iger je nastala in se razvijala v Nemčiji. Nje duševni oče in prvi, ki jo je realiziral, je bil Richard Wagner. Narod, ki je znan po svojem smislu za organizacijo, je to misel sprejel in jo z vso vnemo podpiral. Danes imajo v Nemčiji poleg stalnih mest, kjer se letno ali v določenih obdobjih aranžirajo take umetniške manifestacije (Bayreuth, München, Salzburg, Frankfurt a. M. itd.) skoraj v vsakem večjem opernem gledališču tudi posebne »Festspielwoches«, v katerih se absolutno najrazličnejši programi (n. pr. ciklične prireditve del posameznih avtorjev, ali ciklusi klasikov, modernistov itd.) kar se smatra kot revija dolejš izvršenega dela. V poslednjem času so vpeljali take prireditve tudi Čehi ter so v Pragi že vzpostavili cikluse Smetanovih, Fibichovih, Mozartovih, Verdievih del. Poleg svečanih iger v samih gledališčih, so v nekaterih mestih uvedli tudi monstre-predstave posameznih del v prirodi, kakor n. pr. v Letni pri pragi, na Hohe Warte na Dunaju, predstave v areni v Bologni ali na kastelu v Vidmu (Udine). Obema tipoma priredb podaja svečan karakter posebno izbran ansambel, ki se izbire izmed pevcev in dirigentov specialistov za posamezne stile. To je prav lahko mogoče posebno tam, kjer sta selekcija in specializiranje posledici močnega kultiviranja operne in sploh glasbene umetnosti ter hipeprodukcija izvajalcev.

Tudi pri nas se je že večkrat ventilirala možnost takih prireditev in sicer monstre-predstav na prostem, kakor tudi cikličnih predstav v gledališču. Poslednja vrsta predstav je pri nas precej težko izvedljiva, ker je vsled čestih sprememb v solističnem personalu sistematično zelo težavno. Razen tega je izbor izvajalcev za take predstave, pri katerih bi notranja vrednost izvedbe morala imeti v prvi vrsti adekvaten izraz v enotnosti teksta, pri naših prilikah zelo težak.

Manj nevarna, vsaj v tem pogledu, se nam zdi aranžma velikih monstre - predstav na prostem, pri katerih igrajo glavno vlogo mase, oprema in individualni nastop posameznih prominentnih pevcev. Ti pogoj so tudi pri naših razmerah od kolikor toliko dobrih organizacijah brez daljnega ustvarljivi. Saj imamo v naši sredi izvrstne pevke zbere, ki lahko postavijo vsak čas poljubno velik kontigent prvovrstnega pevškega materiala, kar tvori temelj take priredbe. Tudi orkester bi se za take specialne prireditve dal sestaviti iz tukajšnjih elementov, ter bi bilo treba uporabiti za to le malo tujih godbenikov. Kot solisti bi seveda morali priti v poštev v prvi vrsti domači pevci (tudi taki, ki delujejo v tujini), sicer pa bi naša opera naravno tvorila nekako ogrodje celega ansambla.

Ljubljana je kakor ustvarjena, da organizira take umetniške manifestacije. Že intenzivno delovanje na vseh kulturnih poljih, osobito pa poseben kult, ki sta ga deležni glasba in gledališče, zahteva od časa do časa kako močnejšo afirmacijo delujočih moči. Razen tega pa tvorila lega (križišče važnih mednarodnih prog, bližina kulturno močnih sosednjih držav) in izreden tujski promet (prireditve bi prišla seveda v poštev v letnih mesecih) najboljše pogoje za vspeh takega podjetja.

Brezdvomno bi take prireditve bile velikega pomena za bodoči kulturni in gospodarski razvoj našega mesta. Bilo bi želeli, da bi ta misel, ki je bila sprožena v krogu nekaterih ljubiteljev opere, čimprej dobila konkretne forme z ustanovitvijo komiteja, ki naj bi poskusil realizirati še v tekočem letu ciklus opernih predstav na prostem, kar bi Ljubljano in Slovenijo ponovno postavilo na čelo kulturnega napredovanja v Jugoslaviji.

Sport

Pokalne tekme LNP

V soboto in nedeljo se vrše v Ljubljani odprte tekme letošnje nogometne sezone. V soboto se srečata na igrišču Ilirije ob 15. vojaška teama Zagreba in Ljubljane. O tej tekmi poročamo še posebej na drugem mestu.

V nedeljo se odigrajo prve štiri izločilne tekme za prehodni pokal LNP, ki ga brani letos drugi SK Ilirija. Na igrišču Primorja igra dvojici Primorje : Panonija (ob 14. uri) in Slovan : Slavija (ob 15.30). Na igrišču Ilirije igra Sloboda : Reka (ob 14. uri) ter Jadran : Krakovo (ob 15.30). Ilirija je v I. kolu prosta. Hermes pa dobi svojo tekmo proti SK Natakuru par fortait. S tem bi bilo absolutno celotno prvo kolo v Ljubljani, drugo kolo je določeno takoj za prihodnjo nedeljo. Kot zmagovalce v I. kolu protivnike za II. kolo je predvidevati poleg Ilirije in Hermesa z gotovostjo. Primorje, dočim je tisti teden Jadran : Krakovo, Slovan : Slavija, Sloboda : Reka negotov. Ilirija se bori letos za definitivno posest prehodnega pokala. Če si namreč letos tretji priboj pokalne prvenstva LNP-a, pride pokal končno v njeno last.

Is sekcijo »ZNS-a« (Službeno). Za tekme dne 18. in 19. t. m. se delegirajo sledeči sodniki: 18. t. m. ob 15. igr. Ilirije vojaška teama Ljubljane in Zagreba g. Deržaj, 19. t. m. ob 14. igr. Primorja Primorje : Panonija g. Deržaj, ob 15.30 Slovan : Slavija g. Betina,

19. t. m. igr. Ilirije ob 14. Reka : Sloboda g. Šneler, ob 15.30 Jadran : Krakovo g. Bettetto. Delegirane sodnike se opozarja na objavo v sekciji knjigi v »Evropi«. Načelnik.

Železniški uradniki za svoje pravice

Generalna direkcija državnih železníc sistematično zapostavlja uradnike v območju ljubljanske direkcije.

V vrstah železniških uradnikov II. kategorije se je zadnji čas pojavilo veliko razburjenje, ko se je doznalo, kako generalna direkcija državnih železníc sistematično zapostavlja naše železniške uradnike pri napredovanju. Dočim poštna uprava in drugi ministrski resori skrbijo, da uradništvo avtomatično napreduje v smislu uradniškega zakona, gre železniška uprava preko določb zakona o prometnem osebju. Kakor znano, je bil ta zakon v Narodni skupščini sprejet 1. 1923, a prevedba uradništva se je izvršila v letu 1924. Že pri tej prevedbi so bile storjene našemu železniškemu uradništvu krivične krivice, ki so se pa le deloma popravile. Vsem ostalim direktijam državnih železníc je uspelo, da so se izvršila napredovanja uradnikov II. kategorije v rdu, dočim je bila ljubljanska direkcija zapostavljena. Po statističnih podatkih je v ljubljanski direkciji napredovalo le 14 uradnikov od 86 iz 4. skupine v 3./II. kategorijo, v zagrebški 34, subotški 58, beograjski 13 in v sarajevski 60. Celokupno število uradništva II. kat. 4. skupine znaša 723. Od teh pripadejo na ljubljansko direkcijo 308, ostali pa na druge direkcije.

Zanimivo je, da je bil poslan iz Ljubljane že lani predlog za julijsko napredovanje 1927, ker je direkcija razpolagala z zadostnimi krediti in je bilo že takrat napredovanje teh uradnikov po zakonu utemeljeno. Generalna direkcija pa je vedno našla kako formalni pogreško ter predlog 4krat vrnila, nato ga ni niti rešila. Za železniško glavno upravo je značilno, da se beograjski pikolovert vrtili predlog, ker je bil pisan v latinici ter

zabavali, da mora biti pisan v cirilici. UJNZB je večkrat interveniral pri prometnem ministru, pred dvema mesecema je konferenca delegatov z ministrom trajala nad 7 ur ter so delegati dokazali upravičenost zahtev železniških uradnikov glede napredovanja. Dokazali so ministru, da ima ljubljanska direkcija v proračunu za leto 1927/28 pod postavko 899 2 določen kredit 400.000 Din samo za napredovanje uradništva, a je bila dolejš iscrpana prav minimalna vsota, tako da bo konec marca zapadlo nad 300.000 Din. Po zakonu je upravičenih za napredovanje 232 uradnikov omejenega kategorije, toda glavna železniška uprava jih brskira.

Med železničarji povzroča dalje vznemirjenje akcija generalne direkcije, da se dopusti reducirajo še pod minimum, in sicer na 5 do 15 dni, dočim jim je bil sedaj priznan dopust od 10 do 45 dni po številu službenih let. Ta vnebovpijoča krivica je zadela samo železničarje, dočim imajo drugi državni uradniki polne dopuste.

A tudi ukinjenje tako zvane eksekutivne 20odstotne doklade revolтира naše železniško uradništvo, zlasti prometnike in uradnike, ki so bili zaposleni na progah.

Vse te okoliščine so dale povod, da se je snoči vršil v salonu koločvorske restavracije sestanek uradnikov. Razvila se je živahna debata in čula se je ostra kritika železniške uprave. Končno je bila sprejeta kratka resolucija, ki je bila objavljena v današnjem »Jutru«. Debatu je vodil g. Ponikvar v imenu odseka UJNZB.

Senzacionalni umor komunističnega blagajnika v Beogradu

V Malem Mokrem Lugu so umorili komunisti svojega bivšega blagajnika Cvetka Grbića. — Poneveril je 260.000 Din in grozil, da jih izda policiji

V Malem Mokrem Lugu je bil nedavno izvršen misteriozni umor, ki ga beograjski tisk vobče ni zabeležil. Način, kako se je izvršil, ne bi bil tako čuden, če se ne bi zvedelo za komplicirano afero, ki je nastala med beograjskimi komunisti.

Krompirjev bal v kavarni »Elba«. Pred mesecem dni se je vršil v kavarni »Elba« krompirjev bal. Med drugimi se je udeležil prireditve Dragi Mijatović iz Vrećina, znani razbojnik in kockar, ki je v družbi dveh svojih prijateljev neprestano izvajal hišnega posestnika in spediterja Cvetka Grbića. Ker so Grbićevi prijatelji intervenirali pri Mijatoviću, ni prišlo takoj do pretepa. Pozneje je Mijatović ponovno pričel izživati Grbića, dokler se ni vnel krvav pretep, v katerem so Grbića zabodli do smrti.

Pretep na ulici in umor Cvetka Grbića. Po končani predstavi je Grbić odšel iz kavarne s svojo družino, hotoč oditi domov. Takoj pri izhodu pa ga je napadel Mijatović s tovariši, ki so toliko časa milatili po Grbiću, da se je zgrudil težko ranjen. Ko je Grbić ležal na tleh, ga je Mijatović dvakrat zabodel z dolgim nožem v trebuh, naker se je pognal v beg. Najbrže bi tudi pobegnil, če se ne bi v bližini zločina pojavila orožniška patrulja, ki ga je uvela in odvedla s seboj, nesrečnega Grbića pa dala odpeljati v bolnico, kjer je že po nekaj minutah umrl.

Pri zaslišanju je Mijatović izjavil, da je Grbić žrtve običajnega pretepa. Tako so sprva bili tudi vsi prepričani. Preiskava pa je pozneje dognala zelo interesantna dejstva, ki so dala krvavemu dogodku čisto drugo lice.

Dejavdacija in grožnje. Pred dvema letoma je bil Cvetko Grbić blagajnik centralnega komiteja komunistične partije Jugoslavije. Ko je nekega dne prejel 260.000 Din stranknega denarja, je sklenil, da prekine vsak stik s stranko in si osnuje eksistenco na drug način.

Se isti večer je odšel v kavarno Bristol, kjer je potrošil v družbi veselih pevk 12.000 Din. Po tej burni noči je odpotoval k svojim staršem v Užičko Požogo, kjer je ostal več dni. Med tem so ga njegovi strankarski tovariši vsepovsod iskali v domnevi, da je denar zaigral ali pobegnil.

Ko se je Grbić čez teden dni pojavil v Beogradu, je stranka takoj poslala k njemu svoje ljudi, ki so ga skušali pregovoriti, da bi vrnil ukradeni denar. Mislija pa je bila brezuspešna. Grbić je celo zahteval od njih 120.000 Din, češ da jih bo sicer izdal policiji. Dejal je tudi, da bo policiji izročil tajni arhiv, ki je bil skranjen pri njem. Komunisti so se nato neprestano pogajali z njim preteč mu, da ga bodo ubili, če jim ne bo povrnil denarja in izročil strankinega arhiva. Grbić pa se ni zmenil za njihove pretaje, temveč si je kupil na periferiji Beograda hišo in se pričel uveljavljati kot spediter.

Mijatović, plačanec komunistov. Grbićevi strankini tovariši bi svojem nevestnemu članu morda še odpustili dejavdacija, če ne bi začel Grbić odločno zahtevati od njih 120.000 Din za odkup strankinega arhiva. Komunisti so se doželo pogajali z njim, misleč, da se bo skesal svojega dejanja in da bo odstopil od zahte-

ve, ki mu je niso mogli izpolniti. Toda Grbić jim je neumljeno določil rok.

Ko se je ta vedno bolj bližal, so sklenili komunisti, da Grbića usmrte in se tako rešijo pred njim. Za njihovo namero se jim je zdel najbolj pripraven razbojnik Mijatović, ki so mu obljubili za zločin precejšnjo svoto denarja.

Rodbina pokojnega Grbića je trdno prepričana, da so povzročitelji Grbićevega umora edino komunisti. V tej smeri se sedaj vrši intenzivna preiskava. Kakor doznavamo, poteka prav uspešno. Grbićev umor, ki se je odigral kakor Dominikušev v Zagrebu, je povzročil med nekdanjimi komunisti mnogo strahu. Mnogi izmed njih so prosili za policijsko zaščito.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani

Drama:
Začetek ob 20.

17. febr., petek: Zaprt.
18. febr., sobota: ob 18. Snegulica in škrtarje. Otroška predstava pri izredno nizkih cenah. Izven.

Opera:
Začetek ob pol 20.

17. februarja, petek: Zmagovalca oceana. C.
18. febr., sobota: Marta. Slavnostna predstava v proslavo 25letnice umetniškega delovanja g. Julija Betetta. Premijerski abonma.

Opozorjamo na jutrišnje popoldansko otroško predstavo v ljubljanski drami »Snegulica in škrtarje«, ki se vrši pri izredno nizkih cenah. Začetek otroške predstave je točno ob štirih popoldne.

Jubilejna predstava opernega pevca g. Julija Betetta. Jutri zvečer je v ljubljanski operi jubilejna predstava v proslavo 25letnice umetniškega delovanja g. Julija Betetta. Poje se Flotova opera »Marta«, v kateri poje jubilar vlogi Plunketa. Ostale vloge poje ga. Davidova in ga. Medvedova ter gg. Banovec, Janko in Perko. Opero režira ravnatelj Polič, muzikalno vodstvo pa je v rokah kapelnika g. Neflata. Predstava se vrši za premijerski abonma.

Beležnica

KOLENDAR.
Danes: Petek, 17. februarja 1928; katoličani: Donat; pravoslavni: 4. februarja, Vesela.

Jutri: Sobota, 18. februarja 1928; katoličani: Simeon; pravoslavni: 5. februarja, Dobrava.

DANAŠNJE PRIREDITVE:
Drama: Zaprt.

Opera: »Zmagovalca oceana.«
Kino Matice: »Gorje, če ti žena zraste čez glavo.«

Kino Dvor: »Izgubljena.«

DEŽURNE LEKARNE.
Danes: Selnik, Marjani trg; Kuralt, Gospodarska cesta.

Jutri: Ramor, Miklošičeva cesta; Trnkoczy, Mečni trg.

Izvirne irancoske pastilje

„VALDA“

zoper gribole, hripavost, prehlad, nahod, akutne in kronične bronhite, katarje, hrip, influenco, nadoho in zrušlost

Pridajajo vse lekarnice in drogerije

Dnevne vesti.

Medparlamentarni stiki med Češkoslovaško in Jugoslavijo. V sredo popoldne se je sestala češkoslovaška skupina za medparlamentarno pogodbo Češkoslovaške in Jugoslavije, da pripravijo pismeni material, ki ga izročijo njen predsednik dr. Uhlir te dni beograjski komisiji. S tem bodo končane priprave za češkoslovaško - jugoslovansko medparlamentarno konferenco, na kateri se bo razpravljalo o političnem stališču napram trgovinski pogodbi in o kulturni deklaraciji, s katero naj bi se poglobili stiki med obema državama.

Letonski poslanik na našem dvoru. Kakor smo že poročali, je imenovan predsednik letonske republike za izrednega poslanika in pooblaščenega ministra letonske republike v Jugoslaviji g. Karla Duzmansa. G. Duzmans je bil prvotno poslanik na Švedskem, pozneje pa generalni konzul na Danskem in stalen delegat pri Društvu narodov. Ker ostane delegat pri Društvu narodov tudi v bodoče, bo njegov sedež v Ženevi.

Iz prometne službe. Imenovana sta za postajenačelnika v Radovljici dosedanjí postajenačelnik v Čušperku Franjo Ramovž, za šefa premikanja v Ljubljani dosedanjí šef premikanja v Čakovcu Alojzij Prelec.

Sodba v beograjskem procesu. Včeraj popoldne je bila proglašena sodba v beograjskem komunističnem procesu. Vsi obtoženci so bili oproščeni po čl. 1. zakona o zaščiti države, obsojeni pa po členu 2., in sicer na pet let Pavle Kovačević, Josip Cazin, Nikola Kotur, Ivan Brijaček in Josip Radoboja. Na šest mesecev zaporu Obrnen Nikolić, Koča Mikić, Luka Marunčić, Bogoslav Todorović, Savo Medan, Otokar Krševani, Gojko Samaradžić, Gjorgje Petrović, Pero Petrović, na 3 mesece pa Vasilije Stojković, Danilo Gnjatić, Svetislav Stefanović in Aleksander Zdravković. Ker se jim je vstrel tudi preiskovalni zapor, so bili oni, ki so obsojeni na tri mesece, izpuščeni istočasno s Simo Markovićem, Lazo Stefanovićem in ostalimi obtoženci, ki so bili oproščeni.

Avtomobilske zveze z inozemstvom. Ker je vprašanje avtomobilskega prometa v tesni zvezi z razvojem turizma, so se zveze naše tujske - prometne ustanove zanimati tudi za to vprašanje. V prostorih društva za tujski promet v Zagrebu se je vršila včeraj konferenca, katere so se udeležili zastopniki trgovskega ministrstva, zagrebskega oblastnega odbora in zagrebske trgovske zbornice. Razpravljalo se je o avtomobilskih progah, ki bi vezale naše državo z Italijo, Avstrijo in Madžarsko. Za enkrat pride v poštev samo avtomobilski promet z Italijo in Avstrijo, ker Madžarska še ni pristala na tozadevno konvencijo. V kratkem se bo vršila v Cortini d'Ampezzo konferenca, na kateri bo sklenjena konvencija o avtomobilskem prometu med našo državo Italijo in Avstrijo. Iz Italije bo vodila avtomobilska proga preko Postojne, Rakeka, Čabarija in Delnice, iz Avstrije pa preko Gracaa - Maribora in Gleichenberga - Ljutomer.

Izredna skupščina Jugoslovanskega šumarskega združenja. Prvotno bi se morala vršiti izredna skupščina Jugoslovanskega šumarskega združenja 22. in 23. januarja a je bila vsled tehničnih zaprek odgojena in se bo vršila 4. in 5. marca v Beogradu. Na dnevnem redu je razprava o členu 133. zakona o šumah predvojnje Srbije, ki je bil razgledan na vso državo ter o njegovih katastrofalnih posledicah, dalje razprava o zakonu o šumah po predlogu ministrstva za šume in rudnike glede na osnutek zakona, ki ga je izdelalo združenje, razprava o ukinitvi gospodarsko - šumarske fakultete, o usodnih posledicah dosedanjega gospodarjenja z gozdovi, o zakonu o nošenju orožja, o novem načrtu zakona o lovu, o predlogu zakona o neposrednih davkih, o nestalnosti šumarskega osebja in o proračunu ministrstva za šume in rudnike za novo proračunsko leto.

Kako podpira država patrijotična društva. Direkcija državnih monopolov je razveljavila odredbo, po kateri so se smele vžigalice, ki so jih izdajale tovarne v korist raznih patrijotičnih in humanitarnih društev kakor Jadranska Straža, Jugoslovanska Matica, Sokolski Savez itd. prodajati nekoliko dražje. Zato tvornice niso mogle več izdelovati vžigalice za omenjena društva in prodajni urad tovarne vžigalice v Zagrebu je sklenil, da se s 1. januarjem odpove vsem društvom dobava vžigalic. S tem je zadani hud materijalni in moralni udarec vsem patrijotičnim in humanim društvom, zlasti Jadranski Straži, ki je imela od prodaje vžigalice lepe dohodke. Izvršni odbor Jadranske Straže se je obrnil na direkcijo državnih monopolov s prošnjo, naj umakne svojo odredbo.

Železniškem vpokojencem! Čitali smo v časopisih o priznanicah 20% odteljenj povodom žigosanja avstrijskih bankovcev, da se z istimi lahko plača davek. To velja za železniške vpokojence, ki so morebiti v posesti teh priznanic, glasečih se na ime vpokojenca ali pa na ime njegove žene oziroma družinskega člana, seveda le tedaj, če živijo in skupnem gospodinjstvu. Priznanice ne smejo biti poškodovane, biti morajo cele v lahko čitljivem tekstu in v isti samo do tisoč kron. Take priznanice se lahko oddajo pri računskem oddelku direkcije državne železnice v Ljubljani najkasneje do 3. marca t. l. seveda pri železniški direkciji samo oni vpokojenci, katerim direkcija nakazuje pokojnino. — Društvo železniških vpokojencev.

Mizerija naših železnic. Železniška proga med Zagrebom in Osijekom je tako slaba, da vlaki ne morejo več voziti s predpisano brzino. Skoraj dnevno se dogaja, da tračnice popuščajo in se večje ali manjše nezgode na dnevnem redu. Prometno ministrstvo je sedaj odredilo, da morajo železniški čuvaji dnevno pregledati vse tračnice v svojem rajonu. To seveda stanja ne bo prav nič izboljšalo. Temeljito popravilo proge je pač nujno potrebno. Nič boljše niso razmere v Bosni. Snoči je izliril v bližini Zenice sarajevski osebni vlak. Lokomotiva in službeni

voz sta se zvrnila na eno stran, trije vagoni pa na drugo stran tira. Ker je vlakovodja nesrečo še pravočasno opazil in takoj začel zavirati, nesreča ni zahtevala človeških žrtev. Promet pa je bil 12 ur prekinjen.

Iz Kamnika nam pišejo: Na notico, priobčeno v »Slov. Naroda« 10. t. m., je treba ugotoviti to - le: V Kamniku ne bo tujskemu prometu nič pomagano s tem, da je vsem strankam odpovedano stanovanje, v nekdanji Krištofovi hiši, katero hočejo preurediti v hotel. V Kamniku je restavracija in gostiln več kot dovolj, noben tujec se še ni pritožil, da v Kamniku ni dobil jesti ali piti, tudi sob za prenočišča je dosti. Manjka pa stanovanj za domačine in za letoviščarje, za to naj se brigajo tisti, ki imajo denar za prežidavo - stanovanjske hiše v hotel. Značilno je tudi, da se v omenjeni hiši nahaja brezalkoholna gostilna, ki je pa zaradi - hotela tudi obsodena na smrt.

Naša emigracija v decembru. Po statističnih podatkih Izseljeniškega komisarijata v Zagrebu se je izselilo iz naše države v decembru lanskega leta 1425 oseb, v januarja do 31. decembra 1927 se je izselilo iz naše države 21.976 oseb. Število izseljencev je naraslo lani v primeri s predlanskim letom za 3746. Največ se jih je izselilo v decembru iz Hrvatske in Slavonije in sicer 426, iz Dalmacije se je izselilo 401, iz Slovenije 215, iz Vojvodine 211, iz Srbije 97, iz Bosne in Hercegovine 53, iz Črne gore 22, v Argentinijo je šlo 697, v Zedinjene države 347, v Urugvaj 126, v Avstralijo 82, v Kanado 58 itd. V decembru se je vrnilo v staro domovino 746 izseljencev, večina takih, ki so prišli samo na počitnice. Od 1. januarja do 31. decembra 1927 se je vrnilo 3753 izseljencev.

Velik požar pri Stolu. V vasi Trijebnje pri Stolu v Bosni je nastal snoči vsled nepazljivosti nekega pastirja požar, ki se je bliskovito razširil. V hipu je bilo na 15 poslopij v plamenih. Ker je vsa vas krita s slamo, ognja niso mogli pogasiti in je pogorelo vseh 15 hiš. Le s težavo so rešili drugo stran vasi, ki jo je ločila od pogorišča precej široka cesta.

Spijonska afera v Osijeku. Policijske oblasti v Osijeku so aretirale te dni 3 ribiče, ki so pred par meseci prišli v Osijek. Izkazalo se je, da so vsi v madžarski spijonski službi. Vsi trije so bili izročeni sodišču.

Nov atentat v Skoplju. V sredo zvečer je bil ubit v Skoplju znani lekarnar Mita Genović. Lekarnar je baš hotel zapreti lekarno, ko je vstopil neznan mladenič in zahteval tri praške aspirina. Lekarnarjev pomočnik je stopil k omari, da poišče aspirin, v tem je pa počil strel in lekarnar se je zgrudil mrtev na tla. Baje govorijo za čin osvete makedonskih komitov.

Nov humoristični list v Ljubljani. Te dni je izšla že druga številka novega ljubljanskega humorističnega štirinajst dnevnika, »Skovirja«, ki napravlja prav ugoden utis in daje upanje, da se bo razvil v izvrsten humorističen list. Upajmo, da bo podjetnim izdajateljem uspelo obdržati pri življenju časopis, kateremu želimo najlepši razvoj, saj bi bilo prav na mestu, da imamo tudi Slovenci humorističen list, pisan v našem jeziku. Vsem, ki si žele humorističnega čtiva, »Skovirja« toplo priporočamo. Ker vemo, da se list dobro razvija le, ako tudi nekaj žrtvuje za svoje dobre strani, mislimo, naj interese s tega stališča tehtajo višino naročnine. List stane četrtletno 20 Din itd. Posamezna številka 4 Din. Naslov: Uprava »Skovirja«, Rožna dolina, Cesta II. 18. p. Vič.

Natečaj za profesorja navitke. Pomorska vojna akademija v Dubrovniku razpisuje natečaj za profesorja navitke. Reflektanti morajo biti aktivni pomorski častniki v činu poročnika vojnega broda I. ali II. klase ali pa rezervni pomorski častniki. Prošnje je treba vložiti najkasneje do 15. aprila pri komandantu pomorske vojne akademije v Dubrovniku.

Iščejo se dediči. V San Franciscu je umrl nedavno neki Božo Rucović. Kocavč ali Kočević, ki je zapustil nekaj premoženja. Kdor kaj ve o njem ali o njegovih dedičih, naj sporoči Izseljeniški komisarijatu v Zagrebu.

Novi zakon o neposrednih davkih. V Zagrebu je izšel v latinici tiskan novi zakon o neposrednih davkih z uvodom in kratkim komentarjem tajnika zagrebske Trgovske zbornice dr. Valdemara Lunačka. Knjiga obsega v priročnem formatu 150 strani in prinaša točno besedilo zakona in mnogo strokovnih pojasnil. Dobiva se pri izdajatelju v Zagrebu, Wilsonov trg 2, in stane 20 Din.

Iz Ljubljane

Občni zbor »Zveze blagajniških zdravnikov« se vrši v nedeljo dne 26. februarja ob pol 11. dopoldne v veliki dvorani O. U. Z. D. ambulatorija na Miklošičevi cesti z običajnim dnevnim redom. Na obilno udeležbo članov vabi odbor. 162-n

Samomori v Ljubljani. Samomori na epidemija je danes zahtevala dve novi žrtvi in eno neprostovoljno in nedolžno žrtev, o čemer poročamo na drugem mestu. Letos je že 11 samomorov in 5 poizkusov samomora. Nekaj dni je bilo mirno, a sedaj se je Ljubljana radi tragedije na Rimski cesti zelo razburila.

Praznovanje dobelega četrtka. Včeraj je bil »ta debeli četrtak«, ki so ga stari Ljubljančani praznovali na tradicionalen način. Po raznih slovečih gostinjah, kjer točijo pristno kapljico in kamor zahajajo ljubitelji rujne kapljice, so se vršile domače veselice s harmoniko in plesom. Bilo je okoli 15 takih veselil. Največ na periferiji, kjer so gostinčarji pogostili z imenitno špehovo vse svoje stalne goste. Splošno je vladalo veselo razpoloženje. Do izgrezov ni prišlo. Le v neki gostilni je prišlo med kvartopirci do krvavega pre-

tepa. Jože in Stefan sta igrala »šnops«. Miha je kibiciral in se vedno vtrkal v Jožetove karte. To je Jožeta ujezilo ter je očločno protestiral proti kibicovanju. Miha pa mu je zabrusil žaljivko »goljuf«, na kar je Jože pograbil za litero steklenico, a jo je gostinčarica pravočasno preprečila, da ni prišel v Miho. Ta pa je takoj postal borbren in tudi zagrabil za prazno litero steklenico ter jo vrge Jožetu naravnost v glavo. Hkratu pa je začel Jožeta bombardirati še s kozarci. Predno pa je stražnik prišel, se je Miha umaknil z bojnega polja. Jožeta so najprej na policiji zaslišali, nato pa so ga z rešilnim vozom odpeljali v bolnico, kjer so mu pet centimetrov dolgo rano obvezali. To se je zgodilo okoli 22. potem pa je bilo povsod vse tiho...

V soboto 18. II. - Tabor

«NA JADRANSKI OBALI»

sestaneke vse nacionalne Ljubljane. — Vse v pomladnem zenju in v solnčni toploti!

—lj Vlomilci se vedno na delu. Včerajšnje poročilo o drznem vlovu na Starem trgu popravljamo in toliko, da vlomilca nista vlomila v podstrešno stanovanje, marveč v stanovanje podpolkovnikove vdove g. Lili Novy, ki se nahaja v II. nadstropju. Vlomilcev še niso prijeli. Drzen vlomilec se je včeraj spulzil tudi v nezaklenjeno sobo gostinčarke Franje Jerasove v Kolodvorski ulici ter ukradel par zlatih otroških uhanov, vrednih 500 Din, in moško deuble - verižico, vredno 50 Din.

—lj Dolenjska cesta brez električnega toka. Že začetkom tega tedna je bila vsa dolenjska stran brez električnega toka in skoraj celo noč brez električne razsvetljave. Vlada je pravcata tema. Dolgo časa niso mogli najti, kje tč prav za prav defekt električne napeljave. Monter mestne elektrarne Josip Sepin pa je včeraj popolznil na dolenjski stražnici, da je neznan zlikovec vrgel na napeljavo v bližini Putrihove hiše na Dolenjski cesti dva metra dolgo navadno žico, na katere enem koncu je bil privezan 10 kg težak kos lesa. Ta žica je nato padla še čez drugo tako, da sta prišli v stik. Kmalu nato je pri Putrihu žica pregorela, kar je povzročilo, da so se morali ustaviti vsi obrati na električni pogon za dalje časa. Ustaviti so morali obrat mehanična delavnica Fran Bajtel na Karlovski cesti, mizarsko podjetje Ig. Repše, stolarna Boucon in strojna pletarna Franzel na Sredini Materijalna škoda je cenjena samo na 5 Din.

—lj Maškera Sokola I Tabor. Predprodaja vstopnic za člane samo v predprodaji po Din 15 na Taboru dneva od 4-7 ure zvečer, za nečlane po 20 Din pa v trgovini Stane Derganc, Pred Škofijo št. 20. Električna železnica se bo ustavljala na večer prireditve od pol osmih dalje na križišču Škofje ulice in Sv. Petra ceste.

—lj Tatvine. Število policijskih prijavih majhnih tatvin je danes doseglo poseben rekord. Prijavljeno je bilo, kakor že omenjeno, kar 7 tatvin. Samskemu slugi pri Zidariju na Dunajski cesti Antonu Kralju je neznan tat odnesel 100 Din vredno aktovko. Posestnica Mariji Sitar iz Zg. Siske je neznan tat že dvakrat odnesel izpred kavarn »Evrope« več litrov mлека in sicer prvič 8 l, a včeraj 3 l. Mlekarka ima 110 Din škode. — Pri tesarskem mojstru Pustu zaposlenemu hlapcu Francetu Stroletu je njegov tovariš ukradel 200 Din gotovine in nato izginil. — Čevljarskemu pomočniku Stanku Sekirici v Zeleni jami je tat izkmalil 30 Din.

—lj Drobiz policijske kronike. Policija je izvršila včeraj pet aretacij. Med drugimi sta bila aretirana postopača France in Friderik suma večje tatvine. Neke ponočnjake radi pijanosti in razgrajanja ter dva pretepača. Danes je bilo prijavičeno 7 tatvin, po večini tatvine raznega denarja. Prijavljen je bil dalje slučaj lahke telesne poškodbe, dalje slučaj poškodbe javne elektrike, naprave, dva kalila nočnega mira, 2 lastnika radi prestopka pasjega kontumaca in 10 voznikov oziroma kolesarjev radi cestno-policijskega reda.

—lj Vreme. Dunajski vremenski preroki so napovedali, da bo milo vreme trajalo dalje, a da bo v južnih in vzhodnih Alpah oblačno. Barometer je začel padati. Danes jutraj je bilo zelo oblačno, jutraj in dopoldne vetrovno vreme, sprva jug, pozneje je pritislil sever in je zato postalo zelo hladno, kar kaže tudi termometer, ki se od jutraj ni niti za stopnjo dvignil. Snoči ob 20. je kazal barometer 767, termometer 6 stopinj C nad ničlo, danes ob 7. jutraj barometer 763, termometer 10 stopinj C, opoldne barometer 762, termometer 10 stopinj. Najvišja temperatura je bila včeraj 14 stopinj C nad ničlo, najnižja pa 5.6 stopinj C nad ničlo.

—lj Sokolova maškera na Viču. Sedma maškera Sokola na Viču se vrši na pustno soboto v Sokolskem domu. Začetek ob 20. uri.

—lj Otroška maškera Atena ima že svoj sloves. Odlikuje se po preprosti, nepriljudni, otroku primerni zabavi. Vrši se 19. t. m. od 17.-20. ure v Narodnem domu. — Legitimacije se izdajajo istom. v soboto od 10.-12. in 16.-18 ure. 161-n

5000 žrtev premetenih sleparjev

V Brnu so oblasti razkrinkale sleparja Schäferja, ki je ustanovil filmsko šolo in živel na račun naivnih ljubiteljev filmske umetnosti.

Nedavno je bil aretiran po uredbi državnega pravdnika v Brnu nekí Vladimir Schäfer radi spolnih deliktov, ki jih je zakrivil na svojih uslužbenkah. Moža so izročili brnskemu sodišču. Schäfer se je izdajal za ravnatelja Splošne trgovske družbe v Brnu. Preiskava je dognala, da je bil leta 1921. uradnik davčnega urada v Sternberku. Radi površnosti v službi in raznih poverb so ga pa kmalu odpustili. Toda ta neuspeh ni vplival na njegovo podjetnost. Začetkom lanskega leta je ustanovil v Brnu Splošno trgovsko družbo s tekstilnim blagom, koncem lanskega leta je pa ustanovil filmsko podjetje, od katerega si je obetal lepe dohodke. V vse češke in slovaške liste je poslal oglase, v katerih je vabil talentirane mladeniče in dekleta, naj se priklasio za filmsko šolo.

Priklasio se je okrog 5000 oseb. Med njimi so bile služkinje, dijaki, bančni uradniki, bivši plemiči, peki, čevljarji itd. Schäfer je bil zelo širokogrudn. Nikogar ni odklonil, če tudi je bilo med kandidati mnogo takih, ki za filmsko umetnost niso imeli nobenega razumevanja. Pri nekaterih se je zadovoljil z vpisnino v znesku 50 Kč. večino kandidatov je pa povabil v Brno na preizkušnjo in zahteval od vsakega 150 do 450 Kč. Mnoge žrtve premetenega sleparja so prišle pozneje na policijo, da bi jim svetovala, kaj naj počno. Nekateri dijaki so pobegnili tik pred maturo z doma in so ostali brez sredstev. Neki mlinar je prodal svoj mlin, da bi postal filmski igralec. Schäfer je spravil mnoge naivne mladeniče in dekleta v obupen položaj. Mož je dobro vedel, kako je treba speljati naivno mladino na led.

Krantz in Schellerjeva v filmu?

Res čudna je mentaliteta ljudi! Proces proti petošolcu Krantzju še ni zaključen, sodišče še ni izreklo obsodbe, vendar so se že našli ljudje, ki bi radi iz te tragedije kovali kapital. Berlinski listi poročajo, da sta Krantz in Schellerjeva prejela ponudbe od treh filmskih družb, ki nameravajo spraviti to mladinsko tragedijo na platno. Zapeljive ponudbe sta prejela tudi od lastnikov raznih nočnih lokalov, da bi tam nastopala. Neki hamburški podjetnik je prispejal z aeroplanom v Berlin, da pridobi Pavla in Hildo za svoje podjetje. Baje je neka pisateljica celo spisala dramo, ki aludira na tragedijo v Steglitzu in je bila ž njo popreje gotova kot sodišče z obsodbo. To delo se bo baje že predvajalo v najkrajšem času.

Glavno vlogo v tej mladinski tragediji naj bi igrala Krantz in Schellerjeva. O tem so imeli včeraj posvetovanja vodilni krogi nemške filmske industrije, ki so zastopali stališče, da dogodki, ki so se odigrali v Steglitzu, niso primerni za film in da soudeležba pri razpravi ni zadostna kvalifikacija za filmskega igralca. Centralna zveza nemških izposojalcev filma je tudi sklenila, da sličnih filmov ne bo sprejela, kinematografi so se pa obvezali, da jih ne igrajo, pa magari, da stavijo take filme v promet družbe, ki niso vključene v zvezi. Podjetja, ki bi ravnala drugače, bodo bojkotirana.

Krantza, ki je bil kakor smo že poročali začasno izpuščen iz zapor, so prepeljali v bolnico. Bil je duševno in fizično popolnoma izčrpan, vendar se je njegovo stanje že nekoliko izboljšalo. Verjetno je, da bo v soboto sodišče samo formalno razpravljalo, in da se bo proces v slučaju, da bodo zdravniški mnenja, da je Krantzovo stanje še vedno neugodno, nadaljeval v bolnici, tako kakor svoječasno razprava proti Kutiskerju.

Natakarice v hlačah

Svet se modernizira. Dočim so bile ženske v hlačah pred leti še redkost, so danes vsakdanji pojav. Ženske so spoznale praktičnost hlač in zato jih zlasti pri sportu rade nosijo. Predhodniki ženskih hlač so bila kratka krilca, pod katerimi so ženske nosile še krajše hlačice. Končno so se pa odločile krilo sploh opustiti. Zato so zdaj turistke in sportnice v hlačah res nekaj vsakdanjega.

Toda ženske niso ostale samo pri sportu. Na polju ženskih hlač se nam obetajo še nove senzacije. Tako poročajo iz Londona, da se je pojavila nova kategorija žensk v hlačah: natakarike... Natakarike v hlačah in to celo v modernih knikebokerjih. Pojavile so se te dni v neki ugledni restavraciji londonske City. To modo je uvedel sam lastnik restavracije. Deloma radi reklame, ki je seveda velika, na drugi strani pa radi praktičnosti same. Lastnik namreč zatrjuje, da je njegov lokal zelo frekventiran in da morajo biti natakarike pri postrežbi zelo urne, pa tudi »šike«. Krila, da jih ovirajo pri poslu. Zato je vsem natakarikam kupil hlače.

Seveda je ta originalna ideja vzbudila v angleški prestolici splošno zanimanje in lokal je vsak dan prenapolnjen. Res pa je, da se dekleta v hlačah sukajo zelo naglo in spretno, obenem so pa kaj mikavna in zapekliva... Iz Pariza poročajo, da je originalna ideja londonskega restavraterja

izdajal se je za ravnatelja velike trgovske družbe, imel je krasno opremljeno pisarno in več avtomobilov, ki jih je kupil na kredit. Tik pred aretacijo, ko je že slutil, da je njegove pustolovščine konec, je hotel izvabiti zastopniku neke brnske trdke večjo množico parfumov, kar se mu je tudi posrečilo. V novembru lanskega leta je Schäfer potom oglašal v novinah iskal družabnika. Oglašila sta se neki Karel Humplik in Raymond Wolf, oba iz Brna. Pri zaslišanju je Schäfer izjavil, da sta bila ta dva glavna iniciatorja pri ustanovitvi filmskega podjetja.

V sredo je policija aretirala oba Schäferjeva družabnika. Koliko najnežve je nasledlo brezvestnemu sleparju, priča dejstvo, da je policija zaplenila že 15 kg prijav, ki pa še vedno prihajajo na naslov filmske šole. Kot reče, je Schäfer zahteval od vsakega 150 do 450 Kč vpisnine in razne druge prispevke, s pomočjo katerih si je opremil pisarno in kupil celo avtomobil. Prizadeti so večinoma siromašni krogi. Schäfer je povabil vse kandidate v svojo pisarno in ko so bili za film oblečeni, jih je pustil nastopiti pred praznim aparatom. Za obleko so morali seveda plačati posebej. Njegova družabnika Humplik in Wolf sta izvabila naivnim ljubiteljem filmske umetnosti nad 40.000 č. Med žrtvami je tudi neki krojač, ki je prodal svojo delavnico, da bi mogel postati filmski igralec. Navdušenje za filmsko umetnost ga je stalo nad 6000 Kč. Med žrtvami je tudi neki krojač, ki Wolf pa kot ravnatelj filmske šole. Vsi trije sleparji se bodo morali zagovarjati pred sodiščem.

padla na rodovitna tla. Tudi po pariških lokalih se pojavljajo natakarike v hlačah. Zdi se, da ni daleč čas, ko se bodo ženske za večno iznebile kril in da bo ves ženski svet nosil hlače.

Pariški apaši

V Parizu sta se te dni pojavila dva apaši v avtomobilu, ki strahujeja vse mesto. Neverjetno sta drzna in pojavita se vsak hip v drugem delu Pariza. Voz ustavita magari sredi ulice in prvemu pasantu, ki jima pride nasproti, nastavita samokres na prsa in zahtevata denar. To se dogaja tako naglo, da pasant nima časa klicati na pomoč, marveč mora naglo izročiti svojo listnino. Zadnje čase sta izvršila okoli 10 takih drznih napadov. Dosedaj jima policija še ni mogla do živga.

V boulognskem gozdu je pariška policija prejela dva prošlata apaša, znana pod imenom »Strah boulognskega gozda«, in »Ubijalec«. Aretacija je bila zelo težavna, ker sta se oba branila, vendar ju je policija obveladala. Eden je priznal, da je izvršil 30 roparskih napadov. V njunem blagru je policija našla velike zaloge zlata, draguljev in raznih predmetov. Zdi, da sta bila oba bandita glavarja roparske tolpe, ki je celo poletje strahovala boulognski gozd.

najboljše, najtrajnejše zato najcenejše!

Vsem bratom, sestram in prijateljem Sokolstva!

Pri pomožni akciji za naše gladojuče brate Sokole in sestre Sokolice v Hercegovini smo pri nekaterih članih našleteli na izgovore, češ da je vlada sama dolžna priskočiti tem siromakom na pomoč.

Vsi, ki tako mislijo, naj bodo prepričani, da so teh misli tudi podpisano starešinstvo in prav tako vse v njem združene sokolske edinece. Toda, če se vlada ne zgane, ali vsaj ne v zadostni meri, nam veleva naša sokolska dolžnost zavzeti se z vsemi sredstvi in z vso poštrevnostjo, da svoje gladojuče brate Sokole otremo pogubi.

Ali naj mar brezbrizno in prekritizanih rok gledamo, kako nam bratje in njihova deca umirajo od gladi?

Vnovič pozivamo sokolske župe, da brez odlašanja in z vso intenzivnostjo nadaljujejo v svojih društvih započeto akcijo.

Vsa darila in podpore bomo poslali mostarski sokolski župi v roke br. starejšega Čedo Milčica, čigar osebnost nam jamči, da se bodo vsi prispevki pravilno razdelili med naše gladojuče brate in sestre in njih deca!

Vsak brat, vsaka sestra prispevaj po svojih močeh, zakaj pomoč je silno nujna.

Zdravo!
Starešinstvo Jugoslov. Sokolskega Saveza.

Petr Soljurg:

Boljševiški vohun

Roman

Tudi to pot je slutil njihove podle namene in čutil, da je odkril tendenco, ki naj bi mu zmešala štrene.

Zadeva dr. Ibrahima Mordeta, ki se je širila kot prava epidemija, je razdelila javno mnenje v več taborov.

Ljudje, ki so se najbolj zanimali za to afero, so imeli najmanj opraviti z njo. Nepristranski opazovalec se je lahko imenitno zabaval videč, kako je javnost z veseljem glodala to kost, kako so eni protestirali, drugi zagovarjali ali dolžili vse povprek, kako so se napadali in zmerjali radi brezposlemih in čisto celo smešnih podrobnosti.

Blackmoore se je ukvarjal s senzacionalnim poizkusom dr. Ibrahima Mordeta po uradni dolžnosti, ki jo je rezerviral iz pisarne Attorney - General samo še vzpodbudil.

Kot zasebni opazovalec se je popolnoma strinjal z mnenjem dr. Pratta in njegovih učenih tovarišev, kajti če bi bil dr. Mordet res taka zvezda na znanstvenem polju, kakor je zatrjeval, bi se mu ne bilo treba več mesecev skrivati pred javnostjo. To je bil najboljši dokaz, da je dr. Ibrahim Mordet čudak ali pa šarlatan, ki je skušal s svojo zagonetnostjo vzbuditi radovednost in zanimanje javnosti. Toda tudi zakon ni videl v tem slepomišljenju ne prestopka, ne zločina. Osvadba dr. Pratta, ki so jo utemeljevali izjave uglednih zdravnikov, je pa bila vredna vsega uvaževanja. Toda tudi to so bila odprta vrata, skozi katera bi jo lahko dr. Mordet popihljal, ker mu ni bilo mogoče dokazati zločinskega namena. Kaj niso razna šarlatanstva v ameriških mestih na dnevnem redu?

Edino, kar navaja v razmišljanje, je to, da je napravil dr. Mordet svoj poizkus brez dovoljenja. Toda mož je, tako navihlan, da bo znal pojasniti učinek svojih iztegnjenih rok na ta način, da bo za žive in mrtve trdil, da je miss Kingheadova bolna ali pa preveč podvržena hipnozi. Pred sodiščem bo izjavil, da na to ni bil pripravljen, kajti po predavanju je prišel komaj do bankirjeve soproge, pa je miss Luisa že omedlela, ne da bi jo nagovoril ali se je dotaknil.

Viceguverner Bartols je nedvomno vse to dobro premislil. Zato je svaril policijskega prefekta in njegovega svetovalca, naj se Blackmoore ne prena-gli, da ne nakoplje oblastni nepotrebne blamaže. Mož utegne imeti prav.

Tako je razmišljal policijski prefekt. In vendar je bilo v tej zadevi nekaj skrivnostnega, sumljivega, zločinskega. Policijski prefekt je to čutil, toda razumeti ni mogel. Dr. Mordet se je izmikal roki pravice in vendar se ni skrival. Nasprotno, hodil je nemoteno po mestu, vabili so ga v najboljše kroge, čisto je prirejal javna predavanja in zasmeheval odlične znanstvenike tako, kakor so si oni prizadevali dokazati mu, da je slepar in šarlatan.

Naenkrat se je pa policijski prefekt Blackmoore odločil poseči energično v to čudno zadevo. Dr. Mordet je predaval o indijskih fakirjih, ki se dajo živi pokopati. Predavanje se je vršilo v salonu mrs. Knowledgeove, bogate vdove po tovarnarju Davidu Knowledgeu, in ko je vdova prosila predavatelja, naj dokaže svoje trditve s praktičnim poizkusom, češ, da se da ona pokopati in da naj jo v ta namen hipnotizira, je dr. Mordet sicer odklonil vsako odgovor-

nost, pač pa je Knowledgeovo tako temeljito hipnotiziral, da je potem dve uri niso mogli zbuditi. Policijski prefekt je dal dr. Ibrahima Mordeta aretirati in odpeljati v državno kaznilnico v Canon City.

VI.

Kaznilnica v Canon City leži v gorah, kake tri ure vožnje z vlakom jugozapadno od Denvera.

To je ena največjih kolonij za kaznjence v Zedinjenih državah.

Zgrajena je tako, da se tišči ena stena strme skale ob vnožju gore, v katero je vžidana kakor srednjeveška trdnjava.

Strmi obronek izseka skalnate stene, visoke 120 metrov, tvori tu naraven zid, ki ga nihče ne more preplezati. Vse drugo, kar ni za tem nedostopnim zidom, je obzidano z 20 metrov visoko steno, široko spodaj tri, zgoraj pa poldrugi meter. Kaznilnica je torej popolnoma zanesljiva in kaznjencem niti na misel ne pride, da bi skušali pobegniti.

Na debelem zidu okrog kaznilnice stoje na vsakih 25 metrov čuvajnice, v katerih stoje noč in dan stražarji, ki pazijo, da se nihče ne približa zidu.

Kaznilnica ima samo ena vrata, ki so pa močno zastražena. Od njih se vije v serpentinah cesta proti koloniji s kolodvorom in dalje proti severovzhodu v notranjost puste pokrajine. Strmo vnožje visokih gora tvori impozantno ozadje jetnišnice. Več milij zapadno od jetnišnice Canon City se pričenja znani arizonski Grand Canon.

V to utrjeno kaznilnico je dal prefekt policijskega departementa iz previdnosti prepeljati dr. Mordeta, kajti varnostnim napravam denverske kaznilnice ni nič kaj zaupa.

Pojavili so se še drugi pomisleki in razlogi.

Aretacija znamenitega tujca je dvignila v javnosti mnogo prahu. To je bil dogodek, ki je razburil vse mesto.

Dr. Ibrahim Mordet se roki pravice sicer ni upiral, pač pa je koral vlogu modernega mučenika in vrgel med fanatično množico svojih pristašev še pravočasno vest, ki so jo pograbili vsi listi kot ogromno senzacijo.

Dr. Mordet je namreč pred aretacijo napovedal točno kdaj bo aretiran. V trenutku, ko so ga redarji aretirali, so kričali kolporterji to vest presenečenim ljudem na ušesa. Med presenečimi je bila tudi policija in njen prefekt. Senzacija bi pa ne bila ameriška, da ni imela še drugega ozadja. Dr. Ibrahim Mordet je namreč takoj po aretaciji napovedal, da pride 3. junija iz kaznilnice, v katero odhaja prostovoljno samo zato, da dokaže svojo nedolžnost in čudovito vsemogočnost.

To je bilo celo za Blackmooreve živce malo preveč. Instinktivno je čutil na sebi škodljive in zaničljive poglede svojih sovražnikov. Mislil, da stré Mordetovo domišljavost in bahavost ter osramoti njegove pomagače, je odredil, naj nemudoma prepeljejo aretirane pustolovca v Canon City. Državnemu tajniku je poslal strogo zaupen dopis, v katerem ga je prosil, naj določi dan, kdaj bi se lahko sestala, da se pomenita o poostitvi cenzure v zaščito ugleda policijskih oblasti.

Obrnil se je takoj brzojavno na centralno vlado in izposloval v zadevi aretacije strogo zaupno naredbo, ki jo je poslal takoj poveljniku kaznilnice ma-

JUTRI!

JUTRI!

18.

FEBRUARIJA v »KAZINI« PLES GRAFIKE

Porju Talkingu. Da bi imel popolnoma mirno vest, je sklenil takoj drugi dan odpotovati v Canon City in se osebno prepričati, da je dr. Mordet na varnem. Pri tej priliki je hotel dati majorju Talkingu še posebna navodila. Spremljal ga je policijski prefekt mesta Denvera Tom Harrys.

Zavest, da se bori za pravično in važno stvar, je navdajala Blackmoora z neverjetno energijo in vztrajnostjo. Enkrat za vselej je zavzel odločno stališče proti tako zvanim okultnim vedam, ki so se širile med malo naobraženim ljudstvom ter zanašale na praznoverne množice strah pred nečim nadnaravnim. Naravna posledica tega je bila, da je avtoriteta državnih oblasti zelo padla. Povsod je videl zaslepljenost in sleparije, proti katerim je nastopil po svojih dolžnostih kot logično misleč človek. To je bil motiv, ki je mnogo pripomogel, da je tako energično nastopil proti dr. Mordetu.

Kultura, ves napredek in morala človeške družbe bi bila v njegovih očeh ogrožena, če bi premeteni, inteligentni in nadarjeni ljudje izrabljali svoj razum v to, da varajo svoje bližnje in jih drže v duševnem suženstvu.

Zaupal je bolj debelim stenam in ključavnicam kaznilnice v Canon City nego pustolovčevim frazom o sili volje, o črni in beli magiji, o neznanih silah in bogov o čem še.

Zdelo se mu je, da je našel pravo pravilo za ta zanimiv spor. Vrnil se je v Denver in se začel pripravljati na odločilni spopad s svojimi nasprotniki. Trdno sklenil dovesti boi do konca. Posetil je osebno vse dostojanstvenike, ki so bili več ali manj zainteresirani na teferi Vsi so mu čestitali, da je tako energično nastopil. Toda pomagati mu ni hotel nihče. Vsi so se omejili na čestitke. Ljudje so čudni.

Edino, kar ga je nekoliko vznemirjalo in skrbelo, je bila popolna apatičnost guvernerjevega namestnika, ki se za afero dr. Mordeta na videz sploh ni zmenil.

Mr. Bartols je odpotoval s svojo rodbino v morskopališče in pustil Blackmoora brez navodil. Zdelo se je, da niti slišati ne bo dr. Mordetu in njegovem hipnotizmu.

Čudno vedenje guvernerjevega namestnika je dalo Blackmooru povod, da je začel slutiti, da tu ne more biti vse v redu. Toda mož je bil dobrodušen, skoraj bi rekel naiven in zato mu niti na misel ni prišlo, da bi bil mr. Bartols kot drugi najvišji državni funkcionar v zvezi s pustolovcem dr. Mordetom.

VII.

Dr. Pratt je odpeljal miss Luiso v gorsko letovišče blizu Buenavista, kjer je najel udobno vilo s krasnim vrtom. Luiso je spremljala samo komornica Betsy, doktorja Pratta pa šepasti James Hopper, ki bi bil dal zanj glavo, kajti zdravnik mu je rešil med svetovno voj-

no življenje. Šepasti James Hopper je rad pripovedoval vsakemu, kdor ga je hotel poslušati, kako je bilo na belgijskem bojišču, ko mu je granata odtrgala nogo pod kolenom in kako je bil k sreči blizu dr. Pratt, ki mu je takoj obvezal globoko rano in pomagal prenesti ga v bolnico. James Hopper je rad pripovedoval, da bi brez dr. Pratta izkervavel ali pa moral v bolnici, da mu ni dr. Pratt takoj odrezal tistega nepotrebne-ga, razmesarjenega koščka noge.

Toda s tem se ni bilo vsega konec. Dr. Pratt je preskrbel Jamesu izbornu protezo in ko sta se po vojni oba vrnila v Ameriko, je sprejel dr. Pratt Jamesa v službo.

Bilo bi res neverjetno, če bi se kdo čudil, zakaj je bil James Hopper vedno pripravljen žrtvovati svoje življenje za dr. Pratta. Povsem naravno je torej, da bi ga James Hopper za vse na svetu ne zapustil.

Hišnik Hallwich, ki je bil obenem vrtnar, in njegova žena, povišana za kuharico, sta dopolnjevala služinčad.

Bankir Samuel Kinghead se je pečal tiste dni z važnimi finančnimi posli in zato je bil vesel, da je prevzel skrb za njegovo hčerko domači zdravnik dr. Pratt. Gospa Klotilda se je pa z vso vmo pripravljala na najvažnejši dogodek v življenju žene, kajti zdravnik je izjavil, da pokloni v treh mesecih bančnemu podjetju Samuela Kingheada naslednika.

To je bila res največja želja bankirjeve žene, ki se je hotela oddolžiti možu, da ji je dovolil vladati v palači v Denveru, Ave 48-50.

Morda tudi zato ni spremljala pastorko in morda zato ni našla prostega trenutka, da bi jo posetila. Paziti mora na svoje zdravje, to zahtevajo interesi podjetja, ki so nad vse.

V palači torej ni imel nihče časa posetiti miss Luiso, ki je polagoma okrevala.

Nihče? O, pač!

Saj je stanoval tu Georg Clow, ki je trgal verige dolžnosti, pa jih ni mogel pretrgati. Hrepenel je neizmerno po Luisi, toda pot k nji mu je bila zaprta. Pač pa je bil v mislih noč in dan pri nji. Pripravljen je bil doprinesiti za njo vsako žrtve, če treba tudi življenje. Njegova ljubezen ni poznala mej. Ljubil je bankirjevo hčerko z vso silo svojega srca in dasi je bil siromak, je upal, da bo Luisa njegova tem bolj, ker mu jo je mati na smrtni postelji obljubila.

Toda, kdor hrepeni po ljubljem bitju, kdor obljubi umirajoči materi, da bo pazil na njeno hčerko in jo obvaroval vsega zla, da jo bo čuval kakor punčico svojega očesa, mu ne zadostu,

je, da se mudi pri svojem idealu samo v mislih...

Georg Clow je prenašal muke ločitve potrpežljivo že štirinajst dni, petnajste dne se je pa odločil za energičen korak.

Izprosil si je dovoljenje, da sme posetiti šefa v njegovem kabinetu. In ko ga je Kinghead prijazno, a tudi prese-nečeno vprašal, po kaj je prišel, je spravil Georg iz sebe pripravljeno laž.

Dejal je stricu, da hrepeni po tujini, da bi rad spoznal svet. Radodarnost in ljubezen dobrega strica da sta brezmejni toda Georg ne sme stricve do-brote še nadalje izrabljati. Hoče se postaviti na lastne noge in nadaljevati študije brez stricve podpore. Vleče ga v svet, kajti doslej sploh se ni bil nikjer, če ne računa krajših izletov.

Samuel Kinghead je bil sicer prese-nečen, toda nečakova želja ga ni spravi-la v slabo voljo. Kot možu dela mu je celo imponirala.

Razumem, — je dejal prijazno, — zakaj hočeš v svet. Zene te mladost, hrepenenje po izpremembi in morda tudi po radosti, ki ti jo obeta tujina. Nočem te zadrževati. Pojdi, toda bodi previden kajti veselja najdeš po svetu malo, zato pa skrbi in bridkosti tem več. Da ti olašam vsaj začetek — gospod Kinghead je odprl ročno blagajno, — ti dam na pot nekaj dolarjev.

Hvala, hvala, strček, hvala le-pa, — je vzkliknil Georg, — denarja ne potrebujem. Prihranil sem si nekaj od plače, ki si mi jo določil za moje skrom-no delo.

S svojimi prihranki bi ne prišel daleč, — se je nasmehnil bankir, — pa tudi jaz ne želim, da bi trpel moj nečak pomanjkanje ali da bi moral prositi tuje pomoči. Ne, to se ne sme zgoditi. Na, vzemi ta denar in če prideš kdaj v de-narne stiske, se spomni, da je tvoj stric vedno pripravljen pomagati ti, dokler boš živel kot pameten mladenič in gentleman. Če pa nočeš darila, sprejmi ta denar kot posojilo. Bodi zdrav, dragi dečko! Kdaj nameravaš odpotovati?

Ze pojutrišnjem, dragi strček, če dovolite, — je odgovoril Georg.

Aj, aj, kako se ti mudi! Morda se žuriš tako na ljubo kakemu prijatelju? Odklanjam sumničenje, da se ti mudi k prijatelji...

Georg Clow je zardel in malo je manjkalo, da ni priznal, da se mu mu-di k Luisi, toda čutil je, da bi utegnil postati stricu sumljiv. Zato je raje molčal in samo majal z glavo čaš, nobene prijateljice nimam, h kateri bi me vlekel.

Veselo, humor in zabava

odsevajo iz pikantne veseloirge

Gorje, če ti žena zrase čez glavo

V glavni vlogi:

Henny Porten

in

Bruno Kastner

Premijera danes ob: 4.,
pol 6., pol 8. in 9.

ELITNI KINO MATICA

Telefon 2124.

OREHE

zadnje letine nudijo po vagoni in
manjši količini

FRANC MATHEISOVI nasledniki
BREŽICE OB SAVI

Zahvala.

Franc Terdina se zahvaljuje
v svojem in v imenu svoje hčerke GRETE
in ostalih sorodnikov za mnogobrojne iz-
raze iskrenega sočutja ob smrti svoje
drage soproge

Grete Terdina

Hkrati naznanja, da se bodo darovale
maše zadušnice v župni cerkvi pri sv.
Jakobu v soboto, 18. t. m. ob 7. uri

V Ljubljani, 16. februarja 1928.

Trbov. premog, drva,
POGAČNIK, Ljubljana, Boho-
ričeva ulica 5. — Telefon 2059.

Stanovanje dveh sob
s kuhinjo išče miren zakonski
par. Veselite 1. maja — Po-
nudbe pod »Suho stanovanje
274« na upravo »Slov. Narodas«.

Invalid

pošten in zanesljiv, išče službo
inkasanta ali nočnega čuvaja.
Ponudbe na upravo »Slov. Na-
roda« pod »Invalid/282«. 282

»Uradni list«

kompletni letniki 1923, 1924,
1925, 1926 in 1927 so na prodaj.
Naslov pove uprava »Slov. Na-
rodas«. 284

Dr. G. Piccoli, lekarnar
v Ljubljani

prilporeča pri praprtju in drugih
»črkočah« železoda svojo preiz-
kušeno ZELODOČNO TINK-
TURO 113/L

Opremljeno sobo

zračno in svetlo, z električno
razsvetljavo in prostim vhomom.
takom oddam boljšemu gospo-
du. Ponudbe na upravo »Slov.
Naroda« pod »Zračno«. 280

DRUŽBA »ILIRIJA«

Premog, drva, koks

ogljje — Dunajska cesta 46.
poleg Iv. Zakotnika — Tele-
fon 2820 108/L

Za stavbe

po znižanih cenah vsakovrsten suh, tesan in žagan les
vsako množino v zalogi. Žagan e, odpadki o l e-a,
drva. Dostava tudi na stavbo.

FRAN ŠUSTAR,
lesna industrija in trgovina, parna žaga
Ljubljana, Dol. njska cesta

Lovske puške

Robert puške, revolverje, pištole in vse potrebščine
za lov in ribji lov kupiš pri: F. K. KAISER, puškar,
Ljubljana, Selenburgova 6. — Kupujem in pre-
vezemam staro orožje v komisijsko prodajo

Makulturni papir

kg à Din 4'—

orođaia uprava »Slov. Naroda«

VSEH VRST, ČRTNE IN AVTO-
TIPIJE, IZDELUJE PO PRED-
LOŽENIH RISBAH, PEROPISIH
IN SLIKAH ZA NAVADEN TISK
ALI ZA FINEJSO IZVEDBO V
ENI ALI VEČ BARVAH TOČNO
PO NAROČILU IN V NAJKRAJ-
ŠEM ČASU PO NIZKIH CENAH

JUGOGRAFIKA, LJUBLJANA

TISKOVNA IN ZALOŽNA DRUŽBA Z O. Z. SV. PETRA NAS. 28